

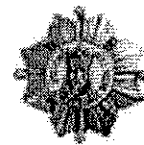
Pr. 296 din 2023
CPS

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/14547 din 19.09.2023
La nr. 296 din 04.09.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.489/1999 și Legea nr.1585/1998).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.09.20 08:10:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

Ex: Carbuni Daniela, Tel. 0 22 257421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>2341</u>		
" <u>20</u> "	<u>09</u>	<u>2023</u>
Ora _____		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9048 din 19.09.2023

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 489/1999 și Legea nr.1585/1998)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, astfel fiind asigurat accesul părților interesate, cerință statuată la art.8 lit.b) din Legea nr.239/2008. Proiectul poate fi identificat la adresa electronică <https://www.parlament.md>.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „Prezentul proiect de lege propune completarea Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 08.07.1999 [...] cu un nou articol 17¹, potrivit căruia, persoanele care continuă să activeze în câmpul muncii după ce și-au exercitat dreptul la pensie pentru limită de vârstă vor avea posibilitatea de a opta fie pentru plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat cu reexaminarea periodică a cuantumului pensiei, în conformitate cu prevederile legale, fie exceptarea acestora de la plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, cu determinarea mărimii pensiei în baza contribuțiilor efectuate până la data depunerii unei cereri. Totodată, și Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală Nr. 1585 din 27.02.1998 [...], urmează să fie modificată, astfel încât pensionarii angajați în câmpul muncii să nu achite contribuții de asigurare obligatorie de asistență medicală, la fel ca și acei care beneficiază pe deplin de dreptul lor la pensie.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prin completarea actului normativ cu prevederi care permit persoanelor care beneficiază de dreptul la pensie pentru limită de vârstă, dar sunt încadrate în câmpul muncii, de a fi exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale, în baza cererii persoanei depuse la subdiviziunile teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Suplimentar, în proiect se intenționează modificarea art. 4 alin.(4) lit.j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prin includerea categoriei de pensionari care continuă să muncească în rândul subiecților pentru care Guvernul are calitatea de asigurat.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele persoanelor care beneficiază de dreptul la pensie pentru limită de vârstă, care sunt încadrate în câmpul muncii, prin reglementarea posibilității, în baza cererii persoanei, de a fi exceptat de la plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și stabilirea Guvernului în calitate de asigurator pentru pensionarii care continuă să fie angajați. Prin urmare, se constată că prevederile proiectului nu contravin interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Nota informativă a fost elaborată potrivit rigorilor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea prevederilor proiectului va afecta bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală, componente a bugetului public național, prin urmare se consideră imperioasă avizarea pozitivă a proiectului de către Guvern, în temeiul art.131 alin.(4) din Constituție, unde se statuează că „*Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.*”

Totodată, potrivit anexei nr.1 la Legea nr.100/2017, la compartimentul *Fundamentarea economico-financiară*, în nota informativă se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări. Prin urmare, se stabilește necesitatea de completare a notei informative în corespundere cu prevederile Legii nr.100/2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Potrivit prevederilor proiectului se stabilește sarcina Guvernului, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină de a elabora, în termen de o lună, actele normative necesare executării prevederilor proiectului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea modificării Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prin reglementarea posibilității persoanelor care beneficiază de dreptul la pensie pentru limită de vârstă și sunt încadrate în câmpul muncii, de a fi exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale, în baza cererii persoanei depuse la subdiviziunile teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale. Concomitent, se propune modificarea Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prin instituirea Guvernului în calitate de asigurator pentru pensionarii angajați în câmpul muncii.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate la art.8 lit.b) din Legea nr.239/2008 au fost respectate, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului.

Notificăm că, întrucât implementarea prevederilor proiectului va afecta bugetul de asigurări sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală, pentru promovarea și adoptarea inițiativei propuse este imperioasă avizarea pozitivă a proiectului de către Guvern, în conformitate cu art.131 alin.(4) din Constituție, potrivit căruia „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

19.09.2023

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2023.09.19 14:12:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni , Inspector principal

